



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy Tomáše Langáška, soudkyně a soudců Josefa Baxy, Michaely Bejčkové, Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka a Tomáše Rychlého v právní věci navrhovatelů: **a) JUDr. R. N., Ph.D., a b) Přípravný výbor pro účely místního referenda ve statutárním městě Karlovy Vary**, jednající zmocněncem Ing. O. Ř., proti odpůrci: **statutární město Karlovy Vary**, se sídlem Moskevská 2035/21, Karlovy Vary, o návrzích na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu konaném v Karlových Varech ve dnech 12. a 13. 1. 2018, v řízení o kasační stížnosti navrhovatele a) proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 2. 2018, č. j. 57 A 8/2018 - 51,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Usnesením Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“) ze dne 27. 11. 2017, čj. 57 A 101/2017 - 47, bylo vyhlášeno místní referendum ve statutárním městě Karlovy Vary k otázce: „*Jste pro obnovu historické Vřídelní kolonády architektů F. Fellnera a H. Helmera a pro ukončení oprav havarijního stavu současné Vřídelní kolonády z roku 1975?*“. Místní referendum se v souladu s výrokem usnesení krajského soudu uskutečnilo v termínu 1. kola volby prezidenta republiky ve dnech 12. a 13. 1. 2018. Celkový počet hlasovacích okrsků ve statutárním městě Karlovy Vary činil 50. Ve stálém seznamu bylo zapsáno 37 761 oprávněných osob. K platnosti rozhodnutí v místním referendu bylo třeba účasti alespoň 35 % oprávněných osob zapsaných v příslušných seznamech [§ 48 odst. 1 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o místním referendu“)], tj. v podmínkách statutárního města Karlovy Vary účast alespoň 13 216 osob. Hlasovací lístky a úřední obálky byly vydány celkem 12 922 osobám

a referenda se tak zúčastnilo o 294 osob méně, než kolik činilo požadované kvorum. Odevzdáno bylo 12 915 úředních obálek. Počet platných hlasů činil 12 739; z toho bylo 9 564 hlasů pro odpověď „ano“ a 3 098 hlasů pro odpověď „ne“. Počet oprávněných osob, které neoznačily křížkem žádnou odpověď na otázku a zdržely se tak hlasování, činil 77. V referendu se tedy k položené otázce vyjádřilo kladně 74 % osob. Místní referendum však nebylo platné z důvodu nesplnění účasti alespoň 35 % oprávněných osob zapsaných v seznamech.

[2] Navrhovatel a) [dále též „stěžovatel“] včas podanou kasační stížností brojí proti v záhlaví označenému usnesení, kterým krajský soud zamítl jeho návrh, jakož i návrh přípravného výboru [navrhovatel b)], na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu konaném v Karlových Varech dne 12. a 13. 1. 2018.

II. Posouzení věci krajským soudem

[3] Krajský soud spojil návrhy stěžovatele a přípravného výboru ke společnému projednání a v záhlaví označeným usnesením je zamítl; současně rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že v řízení o návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování se neprokázalo, že by odpůrce jakkoliv bránil řádnému průběhu hlasování v místním referendu či že by pochybil při jeho organizaci, nebylo prokázáno ani to, že by ze strany odpůrce byla kampaň předcházející referendu vedena protiprávním způsobem. Neprokázalo se tudíž, že by došlo k takovému porušení ustanovení zákona o místním referendu, které mohlo ovlivnit jeho výsledek.

II. A) Umístění volebních místností

[4] Podle krajského soudu spojení hlasovacích/volebních místností pro různá hlasování/volby přichází v úvahu pouze na základě výslovného zákonného zmocnění, které je obsaženo například v § 70 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o volbách do zastupitelstev obcí“), podle něhož platí, že konají-li se volby do zastupitelstev obcí společně s volbami do Poslanecké sněmovny nebo do Senátu, plní okrskové volební komise zřízené podle tohoto zákona úkoly okrskových volebních komisí i pro volby do Poslanecké sněmovny nebo do Senátu. Bez obdobného zákonného ustanovení není možné klást odpůrci k úzi, že nepřistoupil ke spojení hlasování a voleb s odkazem na argument, že společné hlasovací a volební místnosti jsou pro voliče vhodnější z důvodu snazší možnosti hlasování – takto zvolená argumentace je totiž relevantní pouze v rovině tvorby volební legislativy. Zákonodárce tuto možnost, vymezenou v zákoně o volbách do zastupitelstev obcí, zřejmě opomněl stanovit. Neučinil-li tak, není zde žádná zákonná opora pro spojení volebních komisí. Odpůrce tak nemohl toto neexistující pravidlo porušit, v žádném případě tedy není možné sankcionovat odpůrce, který je při organizaci jak hlasování v místním referendu, tak prezidentských voleb, vázán zněním příslušných zákonů, za porušení povinnosti, kterou mu zákon neukládá, a zároveň nemůže být ze strany soudu nucen k postupu, který zákon v daném případě nepředpokládá. Byl by to totiž právě odpůrce, který by v případě eventuálních komplikací vzniklých v důsledku nekompatibility takového postupu s procesními pravidly předvídanými volebními zákony [například se jedná o rozdílnou úpravu okruhu osob, jejichž přítomnost je přípustná při sčítání hlasů – viz § 42 zákona o místním referendu, § 48 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), apod.] byl odpovědný za zmaření prezidentské volby, případně hlasování v místním referendu, v důsledku postupu, který nemá výslovnou oporu v zákoně.

[5] Pokud se jedná o navrhovatelem b) odkazovanou pasáž rozsudku ze dne 18. 6. 2013, čj. Ars 2/2013 - 59, v níž Nejvyšší správní soud konstatoval, že konání prezidentské volby a hlasování v místním referendu v oddělených místnostech či dokonce budovách a před samostatnými okrskovými komisemi je ekonomicky a organizačně neúčelné, a především pro hlasující občany matoucí, pak k tomu krajský soud uvedl, že tyto úvahy Nejvyššího správního soudu na projednávanou věc nedopadají. V první řadě je třeba si uvědomit, že zmíněná část rozsudku představuje pouhé *obiter dictum* k nosné myšlence, kterou Nejvyšší správní soud vyjevil v předcházející větě. Z té je patrné, že v dané věci Nejvyšší správní soud řešil zcela jinak postavenou spornou otázku, a to vymezení rozsahu přípustných aktivit členů okrskové komise, nikoliv otázku společných volebních a hlasovacích místností. Dále platí, že ani požadavek ekonomické a organizační účelnosti společných místností by v projednávané věci nemohl být naplněn, neboť organizace prezidentské volby a hlasování v místním referendu se z hlediska časového značným způsobem rozcházejí. Je zřejmé, že v době vyhlášení referenda krajským soudem byla volba prezidenta republiky již připravená, proto jakékoliv zásahy do její organizace by mohly být v dané fázi naopak ekonomicky kontraproduktivní.

[6] Krajský soud neshledal porušení zákona o místním referendu ani v umístění některých hlasovacích místností do jiných částí budov, než ve kterých se nacházely volební místnosti, resp. v umístění několika hlasovacích místností do samostatných budov. Byť je jistě pravdou, že umístění volebních a hlasovacích místností do téhož patra určité budovy je pro komfort voličů ideálním řešením, není v žádném případě možné dovodit ze samostatně stojící skutečnosti, že k naplnění tohoto požadavku ohledně všech místností nedošlo, maření průběhu hlasování ze strany odpůrce. Obecně je totiž nezbytné vycházet z toho, že osoba chtějící vyjádřit svůj názor v referendu jej jistě vyjádří i v místnosti nacházející se dále od místnosti, kde probíhá prezidentská volba. Totéž platí pro zcela hypotetické tvrzení o nemožnosti hlasování osob s omezenou pohyblivostí. Žádná taková osoba návrh na neplatnost hlasování nepodala, ani nebyla navrhovatelem označena. Zcela zásadním je, že v jiné budově byly umístěny jen 4 z celkového počtu 50 hlasovacích místností. Již z této skutečnosti vyplývá, že se ze strany odpůrce nemohlo jednat o systémově šikanózní postup. Pro posouzení regulérnosti hlasování v referendu je důležité zkoumání, jak odpůrce přistoupil k poskytování informací týkajících se umístění hlasovacích místností, neboť pro účast průměrné osoby v referendu nemůže nutnost vystoupení schodů do patra či ujití několika stovek metrů z volební do hlasovací místnosti představovat relevantní překážku, která by objektivně znesnadňovala možnost projevu vůle v referendu, naopak případné zmatečné poskytování informací o místu hlasování v referendu právě takový efekt mít může, což má svůj odkaz i v zákoně o místním referendu, v němž je kladen značný důraz na zajištění informovanosti oprávněných osob (§ 31 zákona) či na způsob označení hlasovacích místností (§ 34 odst. 5 zákona).

[7] Těmto povinnostem přitom odpůrce dostal v plném rozsahu. Informace o konání místního referenda byla zveřejněna na úřední desce odpůrce, na jeho internetových stránkách a v místním tisku, a to včetně upozornění na skutečnost, že ve vymezených okrscích probíhá volba prezidenta a místní referendum v odlišně umístěných místnostech, resp. budovách. Krajský soud měl tedy za to, že odpůrce projevil dostatečnou míru aktivity k zajištění transparentního poskytnutí informací o místech hlasování v referendu, za dané situace tak nelze vykládat nižší účast oprávněných osob v referendu ve srovnání s prezidentskou volbou jako výsledek snahy odpůrce o ovlivnění průběhu hlasování, ale naopak jako svobodný a informovaný projev vůle částí voličů, kteří nepovažovali za nutné se k otázce, jež byla předmětem referenda, vyjádřit.

[8] Ovlivnění účasti v hlasování v místním referendu v důsledku navrhovatelí tvrzeného nevhodného umístění některých volebních místností ostatně není nijak patrné ani z navrhovatelem b) předložené tabulky, která má zachycovat disproporční rozdíly v účasti

v hlasování v místním referendu a v prezidentské volbě mezi „nevhodně“ a „vhodně“ umístěnými hlasovacími místnostmi. Nic takového ze srovnávací tabulky nevyplývá – kupříkladu ve volebním okrsku č. 19 [navrhovatel b) nemá vůči umístění hlasovací místnosti námitek] rozdíl v účasti mezi prezidentskou volbou a hlasováním v referendu je 24,58 procent, zatímco ve volebním okrsku č. 5 (podle tohoto navrhovatele špatně označená volební místnost) činí rozdíl pouze 20,91 procent ve prospěch volby prezidenta republiky (tj. rozdíl je nižší než ve „vhodně“ umístěné volební místnosti). Není tedy možné přijmout tezi navrhovatelů, že v „nevhodně“ umístěných hlasovacích místnostech byl dán v procentní rovině vyšší pokles zájmu voličů o referendum, když ze shora uvedeného vyplývá opak.

[9] Závěrem krajský soud k této otázce uvedl, že za situace, kdy navrhovatel b) v postavení přípravného výboru nabyt v průběhu konání hlasování dojem, že ohledně určitých hlasovacích místností existuje mezi oprávněnými osobami informační deficit, nic mu nebránilo, aby přímo v prostoru volebních místností pro volbu prezidenta republiky vedl informační kampaň týkající se propagace umístění hlasovacích místností pro referendum. Jednalo by se o zcela souladné kroky s judikaturou Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek ve věci sp. zn. Ars 2/2013). K takovému postupu se navrhovatel b) ostatně vskutku uchýlil; ani v z tohoto důvodu proto nemůže být návrh důvodný.

II. B) Kampaň pro místní referendum

[10] Ze samotné podstaty místního referenda (tj. rozhodování o položené otázce) podle krajského soudu vyplývá existence protichůdných názorových proudů obyvatel určité obce ohledně jejího řešení. Je proto zcela logické, že od osob a jejich seskupení, které provádějí kampaň, lze očekávat snahu pozitivně i negativně ovlivnit oprávněné osoby v tom, zda a případně jak mají v místním referendu hlasovat. Shora uvedená myšlenková východiska jednoznačně podporují závěr o tom, že i primátor odpůrce, tj. politik prosazující určitý program, je oprávněn se vyjádřit k otázce, která je předmětem referenda. Opačný závěr by totiž vedl k omezení svobody projevu a svobodné soutěže navzájem si konkurujících názorů. Možnost představitele obce prosazovat své postoje v rámci kampaně v místním referendu za využití komunikačních kanálů ovládaných obcí (Karlovarské radniční listy) je však limitována závěry Ústavního soudu vyjádřenými v nálezu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, podle něhož „*není sporu o tom, že tiskoviny, vydávané jako obecní zpravodaje, tím, že jsou v rukou veřejné moci, musí zachovávat korektnost a neutralitu. Ke zrušení voleb může dojít pouze v důsledku zásadního a podstatného porušení neutrality státu v průběhu voleb.*“ Krajský soud má za to, že požadavek korektnosti a neutrality byl odpůrcem respektován v plném rozsahu. Z obsahu Karlovarských radničních listů je jasně patrné, že prostor, jenž byl poskytnut oběma konkurujícím názorům, je vyrovnaný, argumentace navrhovatele b) i odpůrce je věcná, neobsahující osobní invektivy či jiné obdobné nečestné formy, proto nemůže být řeč o porušení neutrality obce. Zcela shodný pohled dopadá i na webové stránky odpůrce, v jejichž rámci byly konkurující myšlenky prezentovány stejným nezávadným způsobem jako v případě tištěného obecního zpravodaje.

[11] Jestliže navrhovatelé upozorňují na skutečnost, že odpůrce nezaslal informaci o konání místního referenda do poštovních schránek oprávněných osob, pak k tomu krajský soud uvedl, že nic takového zákon o místním referendu odpůrci ani neukládá. Podle § 31 odst. 1 zákona o místním referendu platí, že starosta obce zveřejní nejpozději 15 dnů přede dnem konání místního referenda oznámení o době a místě konání místního referenda, a to způsobem v místě obvyklým. Postup odpůrce (tj. zveřejnění informace o konání referenda na úřední desce odpůrce, na jeho internetových stránkách a v místním tisku) zákonný požadavek v plném rozsahu splňuje. Občanům se informace dostala do dispozice cestou obvyklého sdělování veřejných informací. Dlužno doplnit, že konání místního referenda nebylo nijak tajnou informací. Jednalo se o velice

medializovanou záležitost spojenou již s tím, že k vyhlášení referenda došlo teprve rozhodnutím soudu. Kdo chtěl svůj názor v průběhu referenda vyjádřit, nic mu nebránilo. Informace jak o konání referenda, tak o umístění volebních místností se mu dostala včas. Pokud se místnost nacházela jinde, byla k dispozici informace, kudy se do ní dostat. Tomu odpovídá i to, že i v těchto místnostech bylo hlasováno.

II. C) Požadavek přepočtu hlasů soudem

[12] Požadavku navrhovatele a) na přepočet hlasů, jenž se opírá o pouhý rozdíl v účasti v hlasování v místním referendu a v prezidentské volbě, krajský soud nevyhověl. Navrhovatel a) soudu nepředestřel žádnou skutkovou verzi reality, která by se mohla stát předmětem následného dokazování a byla s to v konkrétní rovině jakkoliv narušit trvání vyvratitelné domněnky o správnosti výsledku hlasování v místním referendu. Proto soud požadavek na přepočet hlasů neshledal důvodným.

III. Obsah kasační stížnosti navrhovatele a)

[13] Proti usnesení krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost. Předně upozornil, že mu nejde ani o úspěch ve věci samé. Stížnost podal proto, že zde nejsou jasně judikaturně daná pravidla pro jednání municipality při uskutečňování místních referend. Pro stěžovatele není tedy úspěchem ani tak zrušení napadaného usnesení krajského soudu, ale precizní vyjádření Nejvyššího správního soudu.

[14] Stěžovatel má za to, že odpůrce jednak nekonal, jak měl, tedy konal málo; je ústavní i společenskou povinností konat více, než odpůrce konal. Stěžovatel se dále domnívá, že odpůrce učinil takové kroky, které referendum mařily. Svoji kasační stížnost rozdělil do tří okruhů námitek týkajících se a) umístění volebních místností, b) kampaně pro místní referendum a c) požadavku na přepočet hlasů soudem.

III. A) Umístění volebních místností

[15] Stěžovatel nesouhlasí s názorem krajského soudu, podle něhož není možné spojit hlasovací místnosti do jedné, ani s tvrzením, že na spojení voleb v jednu místnost je potřeba zvláštního zákona, jak uvedl krajský soud s odkazem na § 70 zákona o volbách do zastupitelstev obcí. Stěžovatel nepožadoval spojení okrskových volebních komisí do jedné, jak analogicky odkázal krajský soud. Tvrdil jen, že pokud zde není objektivní skutečnost (tedy nemožnost - ať již faktická či právní), která brání, aby v jedné volební místnosti byly 2 komise, pak tomu tak mělo být, neboť jde o komfort voliče a ekonomiku voleb. Stěžovatel si je vědom právní zásady pro veřejné právo, tedy že stát, veřejná správa, se musí chovat v mantinelech, které mu zákon dovoluje, ale domnívá se, že spojení volebních místností není popřením této zásady.

[16] Smyslem místního referenda je znát vůli obyvatel určitého místa, její projevení. Jiný smysl neexistuje. Stěžovatel je přesvědčen, že obec má povinnost činit takové kroky, aby znala maximální názor voličů, tedy *moci pánů*, protože referendum již bylo zákonně vyhlášeno. Skutečnost, že se někdo volby neúčastní, není zájmem státu a obce, společnosti. Je to naopak vysoce nechťený a nežádoucí důsledek současného politického stavu. Právo projevit svoji vůli nemá jen pozitivní rovinu, ale i negativní (společenskou povinnost). Proto stěžovatel žádá Nejvyšší správní soud, aby se vyjádřil, zdali úkolem obce je v obecné rovině chovat se tak, aby znala maximálně vůli voličů vyjádřenou v referendu. Tedy zdali obec má své obyvatele

k volbě nabádat. Je přesvědčen, že stát a municipalita mají pro udržení demokratického charakteru vlády povinnost aktivně voliče k volbě vychovávat a vybízet.

[17] Pokud krajský soud tvrdí, že zákonodárce tuto možnost, vymezenou v zákoně o volbách do zastupitelstev obcí, zřejmě opomněl stanovit, pak je potřeba zkoumat, jaké byly důvody pro vznik místního referenda. Stěžovatel tvrdí, že šlo o znalost vůle obyvatel daného města. Jde o mezeru v právu *de lege lata* a soud musí judikovat, na základě čeho není možné spojit hlasovací místnosti. V opačném případě měly být spojeny. Zde stěžovatel odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2018, čj. Ars 2/2013 - 59, který judikoval, že spojení místností je právě ve společenském a ekonomickém zájmu.

[18] Nelze rovněž přisvědčit krajskému soudu, pokud tvrdí, že organizace prezidentské volby a hlasování v místním referendu se z hlediska časového značným způsobem rozcházel, protože v době vyhlášení referenda krajským soudem byla volba prezidenta republiky již připravená, a jakékoliv zásahy do její organizace by mohly být v dané fázi naopak ekonomicky kontraproduktivní. Nelze totiž zapomínat na skutečnost, že to byl odpůrce, který nepostupoval v souladu se zákonem, odmítl-li referendum vyhlásit a učinil tak až krajský soud. Přisvědčení názoru krajského soudu by znamenalo, že odpůrce těží z protiprávního stavu, který úmyslně vyvolal. Odpůrce měl postupovat tak, aby do doby, než znal výsledek řízení před krajským soudem, volby a referendum připravoval společně a měl myslet na to, jak pro voliče učinit volbu maximálně komfortní. A to jak z ekonomického hlediska, tak i sociálního.

[19] Pokud by totiž Nejvyšší správní soud přisvědčil argumentu krajského soudu, pak by legitimizoval kvůli odpůrce, který nepostupoval v souladu se zákonem, sám referendum mařil a nakonec z toho těžil tím, že zhoršil dostupnost volebních místností a voleb. Zdůraznil, že jde o krajské město, které zřizuje velmi mnoho základních škol, které vždy mají větší místnosti, a volba tak mohla být spojená. Také vlastní řadu budov, kde jsou opět větší místnosti. Přinejmenším mohly být volební místnosti vedle sebe.

[20] Tvrzení krajského soudu o tom, že osoba chtějící vyjádřit svůj názor v referendu, jej jistě vyjádří i v místnosti nacházející se dále od místnosti, kde probíhá prezidentská volba, je nepřezkoumatelné a zakládá vadu usnesení. Krom toho místnosti pro volbu prezidenta byly vždy výhodněji umístěné než místnosti určené pro referendum. Nebylo žádného objektivního důvodu, proč nemohly být, pokud ne spojeny, tak vedle sebe.

[21] Pokud krajský soud tvrdí, že pro posouzení regulérnosti hlasování v referendu je důležité zkoumání, jak odpůrce přistoupil k poskytování informací týkajících se umístění hlasovacích místností, pak je nutné upozornit, že odpůrce nikde neuvedl, že pro platnost a účinnost referenda je nutné splnit relativně vysoké kvorum. Na to měl odpůrce voliče důrazně upozornit.

[22] Tato skutečnost není známa u obecně průměrného voliče a znalost této informace, která je zásadní, by mohla mít – a měla za následek, že volič, který volit chtěl, ale ze svého okolí znal skutečnost, že velká část voličů bude afirmativní v referendu, mohl mít pocit, že již nemusí jít volit. Je nutné zdůraznit, že 75 % voličů hlasovalo pro. Nelze zapomínat, že lidé si vytvářejí sociální bubliny, tedy lidé chtějící jít hlasovat se převážně potkali s těmi, kteří též chtěli jít hlasovat. A protože od nich věděli, že chtějí hlasovat, věřili v úspěšnost referenda, přičemž nevěděli o kvoru. Zde je nutné připomenout, že jen díky prolomení sociálních bublin vyhrál prezident Miloš Zeman druhé kolo prezidentské volby, když jeho tým zdůrazňoval, že voliči, kteří volí M. Zemana, ale nešli volit v 1. kole, musí jít hlasovat, protože negativní účast nestačí. To si totiž většina voličů myslela. Toto je notorieta pro soudce. Tato skutečnost byla na sociálních sítích, reklamách, ale i v médiích stále dokola „omílána“, protože pro voliče

M. Zemana šlo o neznámou věc. Tím, že sám odpůrce tuto skutečnost nikdy neprezentoval, přičemž měl daleko větší možnosti mediální a média se této problematice v souvislosti s referendem také příliš nevěnovala, právě narušil volnost a rovnost soutěže. Odpůrce totiž nemohl říci, nechod'te, protože tím by sám podpořil něco, co nechtěl (referendum nevyhlásil) a bylo by to v rozporu se zákonem. Petiční výbor měl mnohem menší prostředky, zvláště pak finanční. A volby jsou předně o financích a možnostech. Proto o této skutečnosti úmyslně mlčel. Stěžovatel žádá Nejvyšší správní soud, aby se vyjádřil k této problematice, tedy zdali odpůrce musí obecně vyzvat k účasti v referendu z pozice municipality a upozorňovat na kvorum.

III. B) *Kampaň pro místní referendum*

[23] Stěžovatel nesouhlasí s úvahou krajského soudu, že primátor odpůrce, tj. politik prosazující určitý program, je oprávněn se vyjádřit ke sporné otázce, která je předmětem referenda. Opačný závěr by totiž vedl k omezení projevu a svobodné soutěže navzájem si konkurujících názorů. Ing. P. Kulháněk, jako fyzická osoba, má jistě právo se vyjadřovat k dění ve městě. Má je i jako politik za svoji stranu. Nemá však právo se vyjádřit z pozice představitele města, což činil, a právě tím narušil svobodu politické soutěže. Není zde totiž stran – *petiční výbor v. město*, jsou zde strany *petiční výbor v. ostatní politické strany či občané*. Nelze užívat rozpočet města k argumentaci jen jedné strany. Stěžovatel má za to, že pokud město užívalo k propagaci či nepropagaci referenda své mediální zdroje (webové stránky či Karlovarské radniční listy či oznámení o volbách), mělo vždy přizvat petiční výbor, aby se vyjádřil k dispozičnímu a grafickému rozložení v tisku či na webu. Pokud sám krajský soud odkazuje na náleze ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, pak stěžovatel odkazuje na svoji repliku k vyjádření odpůrce v řízení před krajským soudem. Pokud primátor města uvede, hned vedle článku „jakýchsi“ odborníků, že bude kolonáda několik let uzavřená, což bude mít dopad do hospodaření města (cestovní ruch), lidé nebudou mít uklizené město a město nebude udržované, jde o výroky, které mají váhu primátora města, tedy vysokou. Psychologicky jde o nastolení nerovnováhy, kdy na jedné straně konstatuje spolek „odborníků“ a primátor, na druhé straně stojí přípravný výbor, který však nemohl jakkoliv reagovat na tyto odborníky a pana primátora. Stěžovatel připomíná, že kolonáda již teď je řadu měsíců uzavřená a až se bude jednou bourat a stavět nová, stejně je nutné ji na několik let uzavřít.

[24] Krajský soud se pak vůbec nevyjádřil k tvrzení stěžovatele v replice, že chování odpůrce popisuje D. K., nositel Nobelovy ceny za ekonomii, povoláním psycholog ve své knize *Myšlení rychlé a pomalé*. To, co odpůrce vyvolal ve voličích tím, že volební komise nebyly dohromady, resp. místnosti byly nad sebou, popřípadě v jiných budovách, psychologie nazývá *afektivní heuristika*. Ve voličích vyvolal emoce změnou prostředí, patra a budovy, což vede k neochotě se voleb účastnit. Tím, že se odpůrce vyjadřoval k finančním otázkám, kde přímo v radničních novinách vedle tvrzení výboru uváděl, že město nebude mít na úklid a opravu, že nejsou na kolonádu žádné dotační tituly, vyvolal ve voličích substituci otázek ve spojení s *afektivní heuristikou* (nikdo nechce mít krysy kolem sebe a spadnout do díry v chodníku). Tato kniha odkazuje na *teorii a praxi konfirmačního zkreslení* – pokud primátor strany, která byla vítězná v komunálních volbách, uvedl, že nebude na úklid a na opravy chodníků, dále dojde k poklesu příjmu z cestovního ruchu, vyvolal ve voličích nechut' se referenda účastnit. Tím však zasáhl do svobodné politické soutěže, neboť nedal možnost se výboru či jiným občanům k tomuto vyjádřit. Krom toho, primátor znal text, který mu zaslal petiční výbor, a mohl na něj reagovat, mohl s ním „pracovat“, mohl do tisku dát jakési vyjádření odborníků. Nic z toho petiční výbor udělat nemohl.

III. C) *Požadavek přepočtu hlasů soudem*

[25] Stěžovatel též nesouhlasí se stanoviskem krajského soudu, podle něhož není potřeba přepočítávat hlasy. Vzhledem k tomu, se sám odpůrce po prvním výsledku přiznal, že hlasy spočítal špatně a rozdíl pro platnost byl minimální, pak je zde veřejný zájem na přepočtení hlasů.

IV. Vyjádření přípravného výboru - navrhovatele b)

[26] K obsahu kasační stížnosti se vyjádřil navrhovatel b). Uvedl, že referendum bylo činěno v podmínkách, kdy radu města i téměř celé zastupitelstvo ovládal primátor, jenž byl fanatickým odpůrcem obnovy historické budovy kolonády. Jeho prvním krokem bylo přesvědčení zastupitelstva o tom, že schválení otázky by znamenalo zakázání jakýchkoli oprav současné kolonády. Primátor neváhal použít silné výrazy, hovořil o paralyzování dodávek vřidelní vody, a tedy celého lázeňského provozu města. Zastupitelstvo mu uvěřilo a referendum neschválilo. Krajský soud ovšem referendum městu nařídil.

IV. A) *Umístění volebních místností*

[27] Město tedy muselo referendum uspořádat. Zmocněnec přípravného výboru [navrhovatele b)] požádal primátora, aby referendum uspořádal ve společných místnostech s prezidentskou volbou; ten to odmítl. Zmocněnec přípravného výboru dále požádal, aby primátor poslal všem občanům města informaci o konání referenda do schránek, což také odmítl. Prezidentské volby proběhly v místnostech, kam byli voliči zvyklí chodit. Místnosti pro referendum byly někde na stejném patře, jinde ve vyšším patře, ve čtyřech volebních okrscích dokonce v jiných budovách. V návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování navrhovatel b) statisticky prokazoval, jakou měla poloha místností na účast vliv. Jasně se prokázalo, že tam, kde byly místnosti dobře vyznačené, dostávala se účast až k 50 % obyvatel, tam kde byla místnost v jiné budově, naopak jen 25 %.

IV. B) *Kampaň pro místní referendum*

[28] Primátor po celou dobu kampaně předkládal občanům zcela lživé informace: tvrdil, že litinová kolonáda bude stát téměř 1,2 miliardy Kč (reálná cena je max. 350 milionů); že u nás není výrobce a kolonáda se bude muset vyrobit v zahraničí; že neexistují plány původní kolonády; že není žádná možnost získat dotace na obnovu kolonády a magistrát všechny fondy do puntíku prověřil.

[29] Nakonec ke smůle přípravného výboru ještě zcela selhala Česká pošta, u níž si výbor zaplatil roznos letáků do všech schránek po městě, ale pošťáci je doručili sotva do třetiny schránek, a naopak je roznegli v okolních obcích okolo města, kde se ovšem referendum nekonalo. I za těchto podmínek bylo splněno kvorum 25 % „pro“ a jen těsně o 294 hlasů nebyla splněna požadovaná účast 35 %.

[30] Přípravný výbor uvedl, že je rozhodnut referendum opakovat již pouze s první částí otázky, jelikož ve městě si nemohou být jisti, zda oprava kolonády začne či nikoli (v době sbírání podpisů primátor tvrdil, že brzy začnou opravy současné kolonády, a proto byla přidána druhá část otázky). Po osobních zkušenostech by navrhovatel b) doporučil zvážit úpravu zákona o místním referendu (například se domnívá, že informaci o referendu – o znění otázky a poloze volební místnosti by měli dostat všichni občané do schránky). Organizace referenda stojí nemalé peníze a náklady na rozeslání dopisů jsou v porovnání s tím zanedbatelné, výrazně by však

přispěly k tomu, aby referenda byla platná. V případě navrhovatele b) chtěla pošta za rozeslání letáků do všech schránek 6,5 tisíce Kč. Referendum by mělo mít stejné podmínky jako jiné volby, vždyt' mnohdy se v nich rozhoduje o věcech, které jsou pro dané město mnohem důležitější, než např. volba prezidenta, která vývoj města samotného nemůže příliš ovlivnit. Místnosti by neměly být v patrech, v jiných budovách apod. Minimálně podmínka stejné budovy by mohla být v zákoně zakotvena, v každém volebním okrsku by se měla najít budova s dostatečnými prostory.

[31] Poslední neblahou zkušeností je zasahování politiků do kampaně, které lze podle laického názoru přípravného výboru zákonem asi stěží omezit. Primátorova vyjádření hraničila s šířením poplašné zprávy, vyvolával hysterii, vášně až paniku. Leč zřejmě ve svobodné společnosti nejsou možnosti, jak takovému „politikům“ lži zakázat. Až čas vše odhalí.

V. Vyjádření odpůrce

[32] Ke kasační stížnosti se vyjádřil rovněž odpůrce. Uvedl, že v řízení o návrhu na vyslovení neplatnosti referenda vedeného u krajského soudu nebylo prokázáno, že by odpůrce jakkoliv bránil řádnému průběhu hlasování v místním referendu, či že by pochybil při jeho organizaci. Nebylo prokázáno ani to, že by ze strany odpůrce byl veden protiprávní způsob kampaně v místním referendu. V rámci řízení tudíž nebylo prokázáno, že by došlo k jakémukoliv porušení zákona o místním referendu, natož k takovému porušení ustanovení tohoto zákona, které mohlo ovlivnit výsledek místního referenda.

[33] Odpůrce je toho názoru, že krajský soud se s návrhy navrhovatelů a) a b) vypořádal obsáhle a velmi důkladně, přičemž dospěl k závěru, že se odpůrce nedopustil jednání v rozporu se zákonem o místním referendu a hlasování v místním referendu proběhlo řádně a v souladu s tímto zákonem. Krajský soud svým usnesením nenaplnil žádný z možných kasačních důvodů uvedených v § 103 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“), sám stěžovatel ve své kasační stížnosti neuvádí jediný důvod podle § 103 s. ř. s. Odpůrce proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

VI. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[34] Kasační stížnost je přípustná. Ačkoliv stěžovatel v kasační stížnosti výslovně neodkazuje na konkrétní ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., z obsahu jeho kasační stížnosti je zřejmé, z jakých důvodů usnesení krajského soudu napadá, neboť ve stížnosti formuluje konkrétní kasační námitky. Jak plyne ze shora provedené rekapitulace, stěžovatel uplatnil dva kasační důvody - nezákonnost napadeného usnesení krajského soudu spočívající v nesprávném právním posouzení a v části argumentace krajského soudu pak „nepřezkoumatelnost“ [§ 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.]. Kasační stížnost je tudíž projednatelná. Nejvyšší správní soud se dále zabýval otázkou, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[35] Kasační stížnost není důvodná.

VI. A) Umístění volebních místností

[36] Soud se nejprve vyjádří k namítané „nepřezkoumatelnosti“ usnesení krajského soudu. Stěžovatel v kasační stížnosti jako nepřezkoumatelné označil níže uvedené tvrzení krajského

soudu s tím, že zakládá vadu usnesení: „*Obecně je totiž nezbytné vycházet z toho, že osoba chtějící vyjádřit svůj názor v referendu, jej jistě vyjádří i v místnosti nacházející se dále od místnosti, kde probíhá prezidentská volba.*“ Nejvyšší správní soud podotýká, že se nejedná o nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Stěžovatel toliko nesouhlasí a věcně polemizuje s dílčí tezí argumentace krajského soudu. Nejvyšší správní soud proto tuto námitku zahrnul do vypořádání zbývajících námitek, které se týkají umístění volebních místnosti.

[37] Porušení zákona o místním referendu stěžovatel spatřuje jednak v tom, že prezidentské volby a hlasování v místním referendu probíhaly v oddělených místnostech namísto společných hlasovacích místností. Další pochybení navrhovatel shledal ve skutečnosti, že některé hlasovací místnosti pro referendum byly umístěny v hůře přístupných částech budov (zejména ve vyšších patrech dostupných pouze po schodech bez výtahu), resp. ve čtyřech případech dokonce byly hlasovací místnosti umístěny v rozdílných budovách. To vše podle názoru stěžovatele ztížilo voličům hlasování v místním referendu, vedlo k nižší účasti, která způsobila neplatnost referenda.

[38] Stěžovatel předně nesouhlasí s názorem krajského soudu, podle něhož není možné spojit volební/hlasovací místnosti do jedné, ani s tvrzením, že na spojení voleb a referenda v jednu místnost je potřeba zvláštního zákona, jak uvedl krajský soud s odkazem na § 70 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, podle něhož *[k]onají-li se volby do zastupitelstev obcí společně s volbami do Poslanecké sněmovny nebo do Senátu, plní okrskové volební komise zřízené podle tohoto zákona úkoly okrskových volebních komisí i pro volby do Poslanecké sněmovny nebo do Senátu.*

[39] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se stěžovatelem v tom směru, že citované ustanovení se týká primárně koexistence okrskových komisí, nikoliv společných volebních a hlasovacích místností. Uskutečnění hlasování v místním referendu a hlasování ve volbách (v projednávané věci prezidentských) ve stejných místnostech, byť před různými komisemi, proto není zákonem vyloučeno a běžně se tomu ostatně v praxi děje.

[40] Závěry, na které odkazuje stěžovatel ve své kasační stížnosti, k nimž Nejvyšší správní soud dospěl v rozsudku ze dne 18. 6. 2013, čj. Ars 2/2013-59, jsou tedy nepochybně relevantní i pro projednávanou věc (a to navzdory skutečnosti, že ústřední otázkou, kterou se soud v této věci zabýval, bylo vedení kampaně v samotných hlasovacích místnostech). Nejvyšší správní soud v souvislosti s konáním prezidentské volby a hlasováním v místním referendu v oddělených místnostech v této věci uvedl, že taková situace se jeví „*jednak jako velmi ekonomicky a organizačně neúčelná, a především pro hlasující občany jako matoucí. Z obsahu stížností uplatněných u okrskových nebo nadřazených komisí ostatně plyne, že většina z nich se týkala právě toho, že hlasování v místním referendu probíhalo v jiných místnostech či dokonce budovách, které navíc byly obtížněji dostupné. To samozřejmě vedlo k nežádoucímu obtěžování voličů, které je samo o sobě od účasti v hlasování spíše odrazovalo.*“ K obdobnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud i v rozsudku ze dne 2. 10. 2014, čj. Ars 3/2014 - 41, v němž uvedl, že „*[z]abezpečení vhodných volebních místností v jednotlivých volebních okrscích je věcí stěžovatele, který je povinen tyto místnosti vybrat, zařídit, resp. vůbec obstarat pro účel souběžného hlasování v místním referendu a v komunálních volbách. Přes rozdílné složení komisí pro místní referendum a pro volby a přes odlišná procedurální pravidla, jimiž se tyto komise řídí, je však vítané, aby hlasování v místním referendu a v komunálních volbách probíhalo v jedné místnosti, kterou za tímto účelem stěžovatel přiměřeně upraví.*“

[41] Na druhou stranu zákon povinnost hlasování v jedné místnosti v místním referendu a volbách výslovně nestanoví – už proto, že objektivně to ani nemusí být ve všech okrscích a budovách, v nichž se hlasování koná, technicky možné. I když zákon podmínku konání místního referenda a voleb ve společných místnostech výslovně nestanoví, jistě není na bezbřehé úvaze obce nebo města, aby místnosti pro místní referendum zvolily naprosto libovolně. Obec

nebo město především nemohou organizaci, průběh a výsledek referenda, jehož smyslem a účelem je zjistit – pokud možno – skutečnou vůli oprávněně hlasujících, ať už cíleně či z nedbalosti mařit, mimo jiné v závislosti na postoji k referendu samotnému. Například pokud by v projednávané věci byly hlasovací místnosti pro místní referendum a pro prezidentskou volbu ve všech 50 okrscích anebo alespoň ve většině z nich umístěny v jiných, dosti vzdálených a špatně přístupných budovách nebo i částech téže budovy, vyvolalo by to oprávněné pochybnosti o tom, zda není snahou odpůrce průběh referenda znesnadnit, neboť rozmístění hlasovacích místností by mohlo některé osoby skutečně od účasti v místním referendu odradit. Konec konců i z hlediska nákladnosti celého procesu by to bylo zcela nežádoucí.

[42] V projednávané věci však nebylo prokázáno, že by se o nějakou shora popsanou situaci jednalo. Stěžovatel sice polemizuje s dílčími závěry krajského soudu, ale žádné z jeho tvrzení není samo o sobě způsobilé prokázat maření organizace, průběhu a výsledku místního referenda. Jak uvedl již krajský soud, umístění volebních a hlasovacích místností například do téhož patra určité budovy je pro komfort voličů ideálním řešením. Není však v žádném případě možné dovodit z toho, že k naplnění tohoto požadavku ohledně všech místností nedošlo, podstatné znesnadňování průběhu hlasování ze strany odpůrce. Ani souhrn všech uvedených tvrzení takový závěr učinit nedovoluje.

[43] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že je nezbytné vždy zhodnotit konkrétní skutkové okolnosti daného případu. V rozdílných budovách v jednotlivých okrscích byly umístěny jen 4 z celkového počtu 50 hlasovacích místností. Odpůrce navíc v řízení před krajským soudem volbu těchto čtyř budov přesvědčivě zdůvodnil. Informace o umístění hlasovacích místností byly rovněž řádně distribuovány ve smyslu § 31 odst. 1 zákona o místním referendu, podle něhož *[s]tarosta obce zveřejní nejpozději 15 dnů přede dnem konání místního referenda oznámení o době a místě konání místního referenda, a to způsobem v místě obvyklým. Je-li na území obce více hlasovacích okrsků, uvede územní vymezení jednotlivých hlasovacích okrsků a oznámení zveřejní na území každého z nich. Zároveň starosta obce v oznámení uvede adresy hlasovacích místností a otázky položené k rozhodnutí v místním referendu.*

[44] Na okraj k tomuto bodu Nejvyšší správní soud dodává, že racionalitu požadavku konání voleb i referenda společně našel pro příště konečně i zákonodárce. Zákonem č. 38/2019 Sb., kterým se mění volební zákony, zákon o místním referendu, zákon o krajském referendu a soudní řád správní, byl mimo jiné do zákona o místním referendu vložen § 27a, který řeší souběh místního referenda a voleb nebo krajského referenda tak, že okrskovým volebním komisím zřízeným podle příslušného volebního zákona ukládá rovněž úkoly okrskových komisí pro místní referendum. Koná-li se místní referendum na návrh přípravného výboru, může přípravný výbor delegovat do okrskové volební komise jednoho člena, případně náhradníka. Citované ustanovení řeší dále společné informování voličů a oprávněných občanů, úpravu hlasovacích lístků a úředních obálek a zejména pak jako pravidlo zavádí společnou volební místnost a místnost pro hlasování v referendu, stejně tak společné hlasovací a volební schránky.

VI. B) Kampaně pro místní referendum

[45] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že účast občanů na rozhodování věcí veřejných formou referenda představuje realizaci základního politického práva. Jedná se o politické rozhodování, kde je především věcí každého hlasujícího, jakým způsobem si vytvoří názor na položenou otázku, odkud získá potřebné informace apod. Zveřejnění a prezentace argumentů pro a proti určitým řešením je především věcí kampaně, vedené v rámci svobodné a otevřené politické soutěže. Do této kampaně, která by měla konání referenda předcházet, by veřejná moc zásadně, s výjimkou zjevných excesů, neměla autoritativně zasahovat (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2013, čj. Ars 3/2013 - 29).

[46] Kampaň v rámci referenda je v zákoně o místním referendu řešena poměrně stručně. Podle § 32 odst. 1 zákona o místním referendu *[s]tarosta obce nebo primátor může vybrat plochu pro představení otázky, popřípadě otázek navržených k rozhodnutí v místním referendu, a to nejméně 10 dnů před dnem konání místního referenda. Koná-li se místní referendum společně podle § 16 odst. 2, musí možnost využívání vyhrazené plochy odpovídat zásadě rovnosti. Podle § 32 odst. 2 téhož zákona v den hlasování je zakázána kampaň v objektu, ve kterém se nachází hlasovací místnost.*

[47] Jak dovodil Nejvyšší správní soud ve shora odkazovaném rozsudku ze dne 13. 11. 2013, čj. Ars 3/2013 - 29, ustanovení § 32 zákona o místním referendu je třeba vykládat v souladu s ústavní zásadou volné a svobodné politické soutěže (čl. 5 Ústavy a čl. 22 Listiny). Pro referendovou kampaň tedy platí, že vyhrazená plakátovací plocha by měla být přístupná odpůrcům i podporovatelům referenda, obecní zpravodaj či další informační prostředky by měly dodržovat zásadu vyváženosti a dát přiměřený prostor k vyjádření i názorovým oponentům vedení obce.

[48] V projednávané věci činí stěžovatel sporným příspěvek tehdejšího primátora odpůrce Ing. Petra Kulhánka v Karlovarských radničních listech č. 1/2018, v němž vyjádřil názor na některé negativní aspekty, zejména v oblasti následného financování opravy kolonády. Podle stěžovatele již samotný fakt, že tento názor prezentoval z pozice primátora statutárního města, mohl mít vliv na účast a hlasování v místním referendu.

[49] Předně je nutno zdůraznit, že skutečnost, že daný politik je aktuálně součástí vedení města, ještě neznamená, že na konkrétní otázku položenou v referendu nemůže veřejnosti sdělit svůj názor a účastnit se kampaně k místnímu referendu. Podstatné je však, aby byla zachována ústavní zásada svobodné politické soutěže. Tiskoviny, vydávané jako obecní zpravodaje, tím, že jsou v rukou veřejné moci, musí nepochybně zachovávat korektnost a neutralitu, jak s odkazem na výše citovaný nálezn Ústavního soudu správně připomněl krajský soud.

[50] Z obsahu konkrétního čísla Karlovarských radničních listů vyplývá, že tyto ústavní požadavky byly dodrženy. Místnímu referendu byly v uvedeném časopise věnovány 4 stránky. První se týkala obecných informací o termínu, podmínkách a místnostech, v nichž se referendum bude konat (s podrobným upozorněním na odlišné místnosti v případě některých okrsků). Následuje článek na 2,5 strany věnovaný iniciativě za obnovu litinové vřídelní kolonády, mezi jehož autory je i zmocněnec navrhovatele b). Na zbývající půlstraně se pak nachází text primátora města. Ačkoliv stěžovatel (a stejně tak i přípravný výbor) jeho obsah činí sporným, nutno zdůraznit, že ani v kasační stížnosti, ani ve vyjádření navrhovatele b) se nepodávají žádné skutečnosti, z nichž by bylo možno dovodit, že by příznivcům referenda bylo bráněno vyjádřit názor opačný. Jak v článku k iniciativě, tak i v příspěvku primátora se hovoří o finančních aspektech, čtenáři si tedy mohli tyto texty a argumenty v nich předestřené přečíst, porovnat s jinými a zhodnotit.

[51] Předmětem řízení o kasační stížnosti nemůže být hodnocení obsahové správnosti těchto příspěvků, nýbrž toliko posouzení, zda byla ze strany veřejné moci zachována ústavní zásada svobody politické soutěže. Druhá strana měla stejně tak jako vydavatel novin, tedy odpůrce, možnost se na jejich stránkách v přiměřeném rozsahu k dané problematice vyjádřit. Tato kasační námitka proto není důvodná.

VI. C) Požadavek přepočtu hlasů soudem

[52] Stěžovatel nesouhlasí se stanoviskem krajského soudu, podle něhož nebylo potřeba přepočítávat hlasy. Vzhledem k tomu, že sám odpůrce po prvním výsledku přiznal, že hlasy

spočítal špatně a rozdíl pro platnost referenda byl minimální, pak je zde veřejný zájem na přepočtení hlasů.

[53] Nejvyšší správní soud souhlasí se závěrem krajského soudu, podle něhož stěžovatel nepředestřel žádnou skutkovou verzi, která by se mohla stát předmětem dokazování a byla s to v konkrétní rovině jakkoliv vyvrátit domněnku o správnosti výsledku hlasování v místním referendu. Stěžovatel ani v kasační stížnosti žádnou relevantní indicii v tomto směru nenastihuje. Nízký rozdíl či těsný výsledek hlasování sám o sobě takovou indicii není.

[54] Pokud jde o stěžovatelem uváděné pochybení při sčítání hlasů, ze spisového materiálu odpůrce, konkrétně ze zápisu místní komise o výsledku hlasování podle § 45 zákona o místním referendu ze dne 15. 1. 2018, vyplývá, že na podnět veřejnosti byl zjištěn chybný součet platných hlasů v okrscích č. 6, 15, 18, 26, 27, 35 a 43. Místní komise překontrolovala součty hlasů v jednotlivých okrscích a konstatovala, že chybný součet nastal pravděpodobně nezapočítáním položky „zdržel se hlasování“ (tj. neoznačení žádné odpovědi na hlasovacím lístku) do platných hlasů. Z vyjádření místní komise k návrhu stěžovatele na vyslovení neplatnosti hlasování pak vyplývá, že se jednalo o chybu v součtu o 27 hlasů, které místo „zdržel se hlasování“ okrskové komise označily za neplatné. Místní komise uzavřela, že toto pochybení nemělo žádný vliv na výsledek referenda a jeho neplatnost podle § 48 odst. 1 zákona o místním referendu.

[55] Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatelem shora namítaná skutečnost není onou relevantní indicíí pro přepočet hlasů soudem (pro opačný příklad srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2017, čj. Vol 58/2017-187, č. 3682/2018 Sb. NSS., které se týkalo přepočtu přednostních hlasů ve volbách do Poslanecké sněmovny). Účast v místním referendu z hlediska potřebného kvora (tj. požadavku na účast alespoň 35 % oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob podle § 48 odst. 1 zákona o místním referendu) se totiž odvíjí od počtu vydaných hlasovacích lístků a úředních obálek, nikoliv od počtu platných hlasů. Zjištěné pochybení při sčítání počtu platných a neplatných hlasů tak na kvorum nemělo vliv, neboť do požadovaného kvora pro platnost rozhodnutí v místním referendu se započítávají jak platné, tak i neplatné hlasy. Ani tato námitka stěžovatele proto není důvodná.

VII. Závěr a náklady řízení

[56] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[57] O nákladech řízení rozhodl soud dle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož v tomto řízení žádný z účastníků řízení nemá nárok na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. února 2019

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu